

سرقت تجهیزات برقی و روش های پیشگیری از آن

تالیف

اسلام نیکنام

کارشناس ارشد جزا و جرم شناسی

انتشارات قانون یار

۱۳۹۶

سرشناسه	: نیکنام، اسلام، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: سرقت تجهیزات برقی و روش‌های پیشگیری از آن / تألیف اسلام نیکنام.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۶ ص: جدول، نمودار .
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۶۰-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: برق نیرو -- انتقال -- وسایل و تجهیزات
موضوع	: Electric power transmission -- Equipment and supplies
موضوع	: برق -- ایران -- خطوط
موضوع	: Electric lines -- Carrier transmission -- Iran
موضوع	: برق نیرو -- ایران -- توزیع
موضوع	: Electric power distribution -- Iran
موضوع	: برق نیرو -- انتقال -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	: Electric power transmission -- Safety measures
موضوع	: برق -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	: Electricity -- Safety measures
رده بندی کنگره	: TK۳۰۰۱/۴ ن ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۳۱۹/۶۲۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۶۱۶۲۳

انتشارات قانون یار

سرقت تجهیزات برقی و روش‌های پیشگیری از آن

تألیف: اسلام نیکنام

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان

شابک: 978-600-8796-60-2

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، کارگر جنوبی، خ روانمهر، پ ۱۵۲

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۷
فصل اول.....	۹
کلیات سرقت تجهیزات برقی و راه های پیشگیری از آن.....	۹
فصل دوم.....	۱۷
مفاهیم و مبانی نظری تحقیق در زمینه مطالعه سرقت تجهیزات برقی راهکار های پیشگیری از آن.....	۱۷
فصل سوم.....	۱۲۳
روش شناسایی (سرقت تجهیزات برقی و راهکار های پیشگیری از آن).....	۱۲۳
فصل چهارم.....	۱۳۹
تجزیه و تحلیل سرقت تجهیزات برقی و راهکارهای پیشگیری از آن.....	۱۳۹
منابع و مآخذ.....	۱۵۹

تشکر و قدر دانی :

سپاس خدای را که سخنوران ، در ستودن او بمانند و شمارندگان ، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان ، حقّ او را گزاردن نتوانند. و سلام و مورد بر محمد و خاندان پاک او، طاهران معصوم ، هم آنان که وجودمان وامدار وجودشان است ؛ و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز... ، بدون شک جایگاه و منزلت پدر و مادر ، اجلّ از آن است که در مقام قدردانی از زحمات بی شائبه آنان ، با زبان قاصر و دست ناتوان ، چیزی بنگاریم.

اما از آنجایی که تجلیل از پدر و مادر ، سپاس از انسانی هایی است که هدف و غایت آفرینش را تامین می کند و سلامت امانت هایی را که به دستش سپرده اند ؛ بر حسب وظیفه و از باب " مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمُنْعِمِ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ " : این مطالب را تقدیم به پدر و مادر بزرگوaram ، که در امر تحصیل مرا یاری نموده اند و همیشه مشوق من در راه علم آموزی بوده اند ، مینمایم

تقدیم به مهربان فرشتگانی که : لحضات ناب باور بودن ، لذت و غرور دانستن ، جسارت خواستن ، عظمت رسیدن و تمام تجربه های یکتا و زیبای زندگیم را مدیون حضور سبز آنهاست. تقدیم به : مقدس ترین واژه ها در لغت نامه دلم ، مادر ، پدر و همسر مهربانم که مشفق بردبار و حامی بوده اند و زندگیم را مدیون مهر و عطوفت آن می دانم و نمی دانم از بزرگی شان بگویم یا محبتشان و تقدیم به مظهر مهر و لطافت همسرم ؛ آنکه آفتاب مهرش در آستانه قلبم ، همچنان پابرجاست و هرگز غروب نخواهد کرد. و همچنین تقدیم به : معلمان و اساتید دلسوزم که همیشه در امر تحصیلی یاریم نمودند.

اسلام نیکنام

پیشگفتار

پدیده سرقت لوازم و تجهیزات از شبکه های توزیع، امروزه به یکی از مشکلات اساسی تبدیل شده است. این جرم نه تنها به شرکت های توزیع مستقیماً آسیب های جدی می رساند بلکه به مشترکین و تولیدات کشاورزی، صنعتی، تجاری و بطور کلی افراد جامعه نیز زیان وارد می سازد، پس هر گونه اقدام جهت کاهش و مهار نمودن این جرم به نفع همه گروه های جامعه می باشد. هدف از تالیف این کتاب بررسی سرقت تجهیزات برق و روش های پیشگیری از آن در کشور عزیزمان می باشد. از آنجایی که جرم ، سرقت از جمله جرائمی است که سابقه دیرینه در زندگی انسان دارد و حتی می توان گفت ، پیشینه آن از هنگام شروع زندگی جمعی و تحقق مفهوم مالکیت به وجود آمده و همواره مورد تقبیح و مجازات بوده است و همچنین با توجه به اینکه سرقت تجهیزات برقی ، یکی از انواع سرقت هایی که است که جدیداً در شهرهای مختلف ایران شیوع پیدا کرده است ، لذا در کتاب حاضر با توجه به مستند سازی و تبیین و تحلیل موضوع جرم (سرقت تجهیزات برقی و انگیزه های سارقین و راه های پیشگیری از این نوع جرم) کشور عزیزمان ایران ، اعلام شده ، مع ذلک تمام وسائل و ابزاری که در انتقال انرژی برق از نیروگاه تا منزل مشترکین برق مورد استفاده قرار میگیرد ، در قالب تجهیزات برقی می باشد. و هرگونه سرقت در مورد این تجهیزات در قالب مفهوم سرقت تجهیزات برقی قلمداد گردید است که در نتیجه ؛ راهکارها پیشگیری از سرقت تجهیزات برقی (از نظر تجربه و دانش علمی) اعم از (تبدیل شبکه فشار ضعیف هوایی به زمینی استفاده از کابل خود نگهدار(ضد سرقت) ، استفاده از سیستم هشدار دهنده ، استفاده از انرژی خورشیدی ، تبدیل سیم مسی به آلومینیومی در محیط های خلوت گزینش نیروهای پیمانکاری ، نصب اسپیسر (spacer) رور خطوط فشار ضعیف ، کنترل فروش سیم و کابل و ترانسفورماتور به صورت مزایده ،

متحدالشکل کردن لباس کارگران و ابزار کار آنها ، اتوماسیون شبکه های برق ، کنترل راه های ورود و خروجی شهرها (بدست آمده .

فصل اول

کلیات سرقت تجهیزات برقی و راه های پیشگیری از آن

۱-۱ مقدمه

امروزه با گسترش اجتماعات و پیشرفته شدن جوامع و پیچیده تر شدن این جوامع روابط میان انسان ها و اجتماعات نیز به شکل فزاینده ای پیچیده و گسترده شده است. در چنین شرایطی انسان ها به لحاظ سرشت و ذات خود همیشه و در همه حال در جهت آسایش، رفاه و پیشرفت مادی و اجتماعی خود تلاش می کنند. این تلاش ها به انحاء مختلف صورت می پذیرد گروهی برای دستیابی به ثروت و رفاه در چارچوب و محدوده ی قوانین و رعایت حقوق دیگران حرکت می کنند در این میان گروهی نیز برای رسیدن به اهداف خود از هیچگونه تلاشی دریغ نمی کنند و حتی از شکستن هنجارها و قوانین وزیر پا گذاشتن حقوق دیگران نمی گذرند و این اقدامات را به عنوان راهکار و روش رسیدن به هدف خود برمی گزینند که این گونه رفتارها در طول تاریخ موجب به وجود آمدن قوانین اجتماعی و سیستم مجازات و ... گردیده است .

سرقت از جمله جرائمی است که سابقه دیرینه در زندگی انسان دارد و می توان گفت ، پیشینه آن از هنگام شروع زندگی جمعی و تحقق مفهوم مالکیت بوده و همواره مورد تقبیح و مجازات بوده است. از دیرباز که کاروان زندگی بشر در مسیر نظم و قانون قرار گرفته ، سرقت

در زمره رفتار ناپسند و ممنوع قرار داشته است. به دلیل سهولت نسبی ارتکاب سرقت در مقایسه با جرائمی چون کلاهبرداری و محسوس بودن سود به دست آمده از آن، بخش فراوانی از جرائم ارتكابی در کشورهای مختلف به آن اختصاص دارد. امروزه در بیشتر کشورهای جهان به دلیل تنوع و گستردگی سرقت، مجازات‌های متفاوتی نیز برای هر یک در نظر گرفته شده است، مانند: سرقت ساده، سرقت توأم با آزار، سرقت از منازل مسکونی، سرقت در شب، سرقت از بانکها و صرافیها و سرقت از مغازه‌ها.

یکی از انواع سرقت‌هایی که در شهرهای مختلف ایران مشاهده می‌شود سرقت تجهیزات برقی است در کتاب حاضر سعی میشود با تبیین و تحلیل موضوع (سرقت تجهیزات برقی و انگیزه‌های سارقین) این نوع سرقت را بطور کلی شناخته و به ارائه راهکارهای مناسب برای برای پیشگیری از این جرم در کشور ایران و مرتفع شدن مشکلات موجود پردازم. بنابراین، برای اشرافیت بر موضوع این جرم، بدو کلیات، تعاریف، مفاهیم و مبانی آن بیان می‌شود و سپس به تحلیل علت‌های سرقت و روش‌های پیشگیری از آن پرداخته می‌شود.

سرقت از با سابقه‌ترین جرائم بشری است که در جامعه‌های مختلف به شیوه‌های گوناگون دیده می‌شود. این پدیده در طول زمان دستخوش دگرگونیها و تغییرات زیادی شده، اما تنها چیزی که از بدو پیدایش و شکل‌گیری آن تاکنون ثابت مانده، زشتی و مذمت ماهیت آن است. با گذشت زمان شیوه‌ها و روش‌های سرقت، نوع اموال و اشیاء مسروقه و وسایل و ابزار مورد استفاده برای پیشبرد کار خود استفاده می‌کنند. به همین دلیل شیوه‌های مقابله و روش‌های برخورد با آنها متناسب با دگرگونی‌های سرقت متحول شده است. به تعبیر دیگر چون در عصر ما موارد و وسایل گوناگون سرقت و گرایش به آن تغییر یافته، مقابله با آن نیز دشوار تر شده است. لذا لازم است جهت پیشگیری و کاهش سرقت تجهیزات برق در کشور

ایران، به بررسی علمی موضوع پرداخت و از نتایج حاصله و استفاده از راهکارهای آن جهت تحقق اهداف مورد اشاره استفاده نموده ام.

۲-۱ بررسی موضوعی بحث

سرقت تاسیسات (تجهیزات برقی) صنعت برق یکی از مسایل مهمی است، که مشکلات متعددی را برای این صنعت به وجود می‌آورد. در حقیقت تخریب و یا سرقت تاسیسات و تجهیزات صنعت برق علاوه بر اینکه ریشه در مشکلات اقتصادی جامعه دارد، نشانگر نوعی واندالیسم (آسیب‌رسانی به تاسیسات اجتماعی) است. شایان ذکر است که، آن قسمت از تاسیسات و اموال عمومی که در معابر شهری و مکان‌های عمومی در معرض دید هستند، همواره از ابتدای تشکیل جوامع مورد تهدید سرقت و تخریب قرار داشته‌اند. به طور مثال سرقت تلفن‌های عمومی و نبشی‌های دکل‌های برق در نقاط بیرون شهر و ترانسفورماتور و سیم‌های مهار همیشه به وجود آورنده‌ی مشکلات عدیده‌ای برای مردم بوده‌اند. این موضوع به طور مشخص در مورد تاسیسات شبکه‌ی برق‌رسانی که عمده‌ی آن‌ها در معرض دید و دستبرد هستند جنبه‌ی شمول بیشتری داشته‌است. آن‌چه این روزها در مورد تجهیزات شبکه‌ی های توزیع برق مشاهده می‌شود، سرقت زیاد هادی‌های مسی شبکه‌های فشار ضعیف برق است که خود در برگیرنده عوامل متعددی است. با دیدی کلی می‌توان تمایل سارقین را به سرقت شبکه‌های هوایی مسی به بالا رفتن قیمت جهانی فلزات به ویژه فلز گران قیمت مس ربط داد که وجود معادن غنی آن در ایران باعث شده ارزش طلاگونه‌ی این فلز در ورطه‌ی عادت گرفتار شده و فراموش شود. متأسفانه به علت‌های مختلف در مورد بسیاری از شاخص‌های صنعت برق آمار مشخصی وجود ندارد. در مورد سرقت شبکه‌های مسی نیز آمار مستند و رسمی دقیقی وجود ندارد، اما آنچه امروزه در مورد سرقت شبکه‌های مسی فشار ضعیف مشاهده می‌شود، چیزی فراتر از بزرگ‌نمایی و تلخ‌نشان دادن وضعیت امنیتی جامعه است.

اصل وجود این معضلات از نظر ریشه ای به فرهنگ عمومی بر می گردد. به طور معمول می‌توان سرقت تجهیزات به کمبود امنیت حفاظتی و تساهل در برخورد با سارقان نسبت داد. اما با توجه به این که این تجهیزات جزو اموال صنعت برق ایران اند و ضرر اصلی سرقت آنها به این صنعت بر می‌گردد، با توجه به این که سرقت بیشتر در مواقعی صورت می‌گیرد، که هنوز طرح‌ها به طور کامل مورد استفاده قرار نگرفته‌اند و مشکلات حقوقی زیادی برای شرکت‌های توزیع و انتقال نیروی برق و پیمانکاران امانی آنها به وجود می‌آورند، شاید مبالغ اموال مسروقه سرقت‌های تجهیزات برقی آنچنان قیمتی نیز نداشته باشد. اما ضرری که در مورد سرقت شبکه‌ها بر شرکت‌های توزیع و انتقال نیروی برق و مردم تحمیل می‌شود، بسیار بیش تر از این میزان است. تحمیل خاموشی بر مردم، (انرژی‌های توزیع نشده و ...) پس باید برای جلوگیری از ایجاد مشکل برای مردم و شرکت‌های توزیع و انتقال نیروی برق به فکر پیشگیری از سرقت شبکه‌ها و تجهیزات برقی بود. گاه مشاهده شده شبکه و تجهیزات برق بلافاصله پس از سیم‌کشی به سرقت رفته است.

نکته مهمی که در این رابطه لازم است ذکر گردد این است که، قانونگذار در مقابل سرقت‌های متعدد اقدام به تصویب مجازات سنگین در ماده ۶۵۹ ق.م.اصوب ۱۳۷۵ برای سارقین اموال دولتی و تجهیزات برقی نموده است که اجرای صحیح این قانون باعث پیشگیری از سرقت‌های تجهیزات برقی خواهد بود، لذا بر این اساس، سعی بر این است که برای اشرافیت بر موضوع، ابتدا به تبیین تعاریف، مفاهیم و مبانی موضوع جرم سرقت تجهیزات برقی پرداخته و سپس زوایای مختلف این جرم و راهکارهای مقابله با آن را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم. همان‌گونه که مشخص است در هیچ کدام از کتاب‌های اساتید بزرگوار به طور صریح، مفهوم مذکور بیان نشده و همواره بصورت حاشیه‌ای و کلیشه‌ای به این موضوع اشاره شده است، با این تفاسیر در این کتاب جهات قانونی و جهات عملی موضوع مذکور، به طور

مستدل بیان گردیده، قصد و نیت نگارنده بر این است که موضوع جرم صدرالاشاره را تبیین نموده این است که در جهت رفع خلاء تحقیقات گذشته در راستای کاهش جرم سرقت تجهیزات برقی و برقراری امنیت و آسایش عمومی مردم ایران زمین گام بردارم و به این ترتیب، پاسخ گوی سوال بسیاری از دانشجویان و پژوهشگران و همکاران محترم در شرکت های برق باشم.

۳-۱ اهمیت و ضرورت مطالعه سرقت تجهیزات برقی و ارائه راهکارهای

پیشگیری از آن

با مطالعه دقیق در زمینه برق و اهمیت آن، در می یابیم که سرقت تجهیزات برقی صدمات زیادی به شرکت برق ایران وارد می نماید. بنابراین، مطالعه راهکارهای پیشگیری و مناسب برای مرتفع نمودن مشکلات موجود از ارزش و اهمیت والایی برخوردار خواهد بود و چون شهروندان محترم در تمام شهرهای کشور عزیزمان ایران نیاز مبرم به انرژی برق دارند و متأسفانه آمار سرقت تجهیزات برقی کلاً در کشور بخصوص در استان جنوبی نگران کننده می باشد. مع ذلک، بنظر می رسد مطالعه سرقت تجهیزات برقی و ارائه راهکارهای پیشگیری و مقابله با این جرم امری لازم و ضروری می باشد. شکی نیست که، با به کار گرفتن تمهیداتی می توان از تحمیل لطماتی که این معضل بر پیکر صنعت برق وارد می آورد جلوگیری کرد. هرچند رفع کامل این معضل نیازمند، حل مشکلات ریشه‌ای فرهنگی و همچنین ایفای نقش کامل برقراری امنیت توسط نهادهای امنیتی و انتظامی است. اما در بدنه ی شرکت های توزیع و انتقال نیروی برق و برای حمایت و حفاظت از منافع مشترکان برق و منابع ملی کشور می توان از راهکارهای پیشنهادی زیر یاری جست.

۴-۱ ادبیات و سوابق پژوهش در مورد جرم سرقت تجهیزات برقی

الف) آقای علی بیگی در سال ۸۶ تحقیقی در مورد بررسی علل و عوامل سرقت و مسائل و معضلات اجتماعی نگارش نموده که این تحقیق که بعنوان پروژه تخصصی و تحقیق جهت ارائه به دانشکده جنایی تهیه گردیده به بررسی مسأله سرقت در ابعاد مختلف می پردازد در

تبیین ماهیت و علل سرقت نظر گاه‌هایی متفاوت طرح شده است و این نشان دهنده عوامل متعدد در وقوع سرقت می‌باشد. باید دید از چه عوامل و علل اجتماعی و اقتصادی، و یا حالات هیجانی و نقص بیماری‌های روانی که آنها نیز ممکن است زائیده شرائط اقتصادی و اجتماعی باشند، ناشی می‌گردد و یا بر اثر شرائط خاصی پدید می‌آیند یا بر اثر تکرار، تثبیت شده‌اند سرقت یک نوع رفتار خاص نیست بلکه گسترده‌ای از رفتارهای متعدد است. در بوجود آمدن آن یک علت وجود ندارد، بطور کلی عوامل مختلفی از جمله خانواده، فقر مادی فرهنگی، اجتماعی، بیکاری، مهاجرت، رشد جمعیت و غیره در آن تأثیر گذار است پس چندین عامل به هم گره خورده موجب بروز سرقت می‌شود گاهی عوامل مختلف می‌توانند نوعی رفتار را باعث شوند و گاهی نیز انواع مختلفی از رفتارها می‌توانند از عوامل مشابهی ناشی گردند. مسأله سرقت از طرفی نتیجه تناقض شرائط، آگاهی اخلاقی و از طرف دیگر نتیجه تناقض استانداردهای زندگی و الگوهای افراد، عملکرد و عضویت اجتماعی است از این رو یکی از عمیق‌ترین مسائل قرن حاضر موضوع سرقت است. و بایستی با ارائه روش‌های مناسب در جهت پیشگیری با آن مقابله کرد. سرقت، از جمله جرایمی است که امنیت جامعه را به مخاطره می‌اندازد و بسته به نوع آن از حساسیتهای ویژه‌ای برخوردار می‌باشد، در جوامع متمدن کنونی سرقت و شیوه‌های آن متحول گردیده و انواع جدیدی از سرقت نیز پدیدار شده است. این تحقیق که جهت بررسی علل و عوامل موثر بر سرقت به منظور ارائه راهکارهای مناسب جهت پیشگیری و مبارزه با سرقت در استان یزد به عمل آمده است، سعی دارد عواملی که موجب بروز سرقت در استان یوزده در شهر ایلام می‌گردد را بررسی نماید.

ب) آقایان علی اکبر قهرمانی، مسعود کوه آرا، (۱۳۸۸) طی یک مقاله تحت عنوان بررسی عوامل انتظامی موثر بر سرقت اماکن تجاری (مغازه) شهر شیراز، پرداخته است که در این مقاله عوامل انتظامی موثر بر سرقت اماکن تجاری شهر شیراز با هدف شناسایی این عوامل مورد

بررسی قرار گرفته است و سوال اصلی تحقیق عبارت بوده از اینکه آیا علل انتظامی بر وقوع سرقت تاثیرگذار بوده است؟ فرضیه های مورد نظر در تحقیق، وجود رابطه بین متغیرهای حضور نامناسب گشت های انتظامی، برخورد نامناسب ماموران آگاهی و کلانتری، بی نظمی در حضور نگهبان محله، نداشتن پاسهای ثابت، ضعف آموزشی عوامل انتظامی، استفاده نکردن از کیوسک های انتظامی و عدم اجرای آیین نامه صلاحیت انتظامی با وقوع سرقت می باشد. جامعه آماری، کلیه کارکنان و مسئولین دست اندرکار پیشگیری، کشف و مبارزه با سرقت اماکن می باشد و جامعه نمونه آماری ۵۱ نفر به روش تصادفی انتخاب گردیده است، تحقیق از نوع توصیفی و کاربردی است و جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه و مصاحبه انجام گرفته است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار SPSS و همچنین برای اندازه گیری آزمون فرضیه ها از آزمون آماری، تی ست و خی ۲ استفاده شده است. بر اساس نتایج حاصله از آزمون نهایی آماری فرضیه های پیش بینی شده مورد تایید قرار گرفته است.

ج) محمد رضا علوی (۱۳۸۵) مقاله عنصر معنوی سرقت را نگارش نمود و در این مقاله جرم سرقت مورد نكوهش همه ی قوانین و ادیان است که در اعصار گذشته تا به حال مجازات های متفاوتی برای آن مقرر ساخته اند در سوره ی مائده آیه شریفه ی ۳۸ قطع دست دزد را مقرر فرموده است در جایی که می فرماید «السارق السارقه فاقطعوا ایدیهما جزاء بما کسبا نکالاً من الله و الله عزیز حکیم» دست مرد و زن دزد را به کیفر عملشان ببرید این عقوبتی از جانب خداست که برای آنان مقرر داشته و خدا مقتدر و داناست. سرقت در علم حقوق از مباحث حقوق جزاء اختصاصی است و سرقت مستوجب حد نیز یکی از انواع سرقت هاست که مجازات آن در قانون مجازات اسلامی بیان شده است از آنجایی که اموال شخصی و دولتی همواره در معرض سرقت سارقین قرار داشته و دارد این مختصر به توضیح این جرم اختصاص یافته امید است مورد توجه قرار گرفته و مفید فایده باشد.